

GÜREŞ HAKEMLERİNİN TEMEL PSİKOLOJİK İHTİYAÇLARININ İNCELENMESİ

Gökhan BAYRAKTAR¹

Emin KURU²

ÖZET

Bu çalışmanın amacı güreş hakemlerinin psikolojik ihtiyaç düzeylerinin incelenmesidir. Bu araştırmaya Türkiye güreş federasyonuna bağlı 39 Uluslar arası, 32 Milli güreş hakemi katılmıştır. Anketler 2006-2007 sezonunda farklı müsabakalarda görev yapan hakemlere uygulanmıştır. Veri toplamak amacıyla Deci ve Ryan (2000) tarafından geliştirilen, Kesici, Üre ve ark.(2002) tarafından Türkçe'ye uyarlaması yapılan Temel Psikolojik İhtiyaçlar Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen bulgular SPSS 10,0 paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir.

Bu çalışmanın sonucuna göre milli hakemlerin Uluslar arası hakemlere göre özerklik, yeterlik ve ilişki ihtiyaç düzeylerinin yüksek olduğu, hakemlik yılı değişkenine göre 4-13 yıl arasında olan hakemlerin 24-32 yıl arasında olan hakemlere göre özerklik, yeterlik ve ilişki ihtiyacının yüksek olduğu, yaş değişkenine göre 37-49 yaş arasında olan hakemlerin 50-61 yaş arasında olan hakemlere göre yeterlik ihtiyacının yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik ihtiyaç, hakem, güreş,

ANALYSIS OF FUNDAMENTAL PSYCHOLOGICAL NECESSITY LEVEL OF WRESTLING REFEREES

ABSTRACT

In this study, it is aimed to analyze psychological necessity level of wrestling referees. 39 international and 32 national wrestling referees who work for Turkey Wrestling Federation have participated in this survey. Surveys have been applied on referees taking part in different competitions between 2006-2007. Fundamental psychological necessity scale, which was developed by Deci and Ryan (2000) and adapted into Turkish by Kesici, Üre et al. (2002), has been used in order to get data. This data has been evaluated by using SPSS 10,0 programme.

As a result, necessity level of autonomy, qualification and relation of national referees is higher than international ones, in respect to the experience of refereeing, necessity level of autonomy, qualification and relation of referees who have experience between 4-13 years is higher than those have experience between 24-32 years, in respect to the age, necessity level of qualification of referees between 37-49 years old is higher than those between 50-61 years old.

Key Words : psychological necessity, referee, wrestling.

¹ Atatürk Üniversitesi BESYO

² Gazi Üniversitesi BESYO

GİRİŞ

İnsanoğlunun ihtiyaçları sonsuz ve sınırsızdır. Dolayısıyla insan sonsuz ve sınırsız ihtiyaçlara göre yeni istek ve taleplerde bulunma ihtiyacı gösterirler. İnsanların ihtiyaçları karşılandıkça beklentilerinde ve taleplerinde artışlar görülür.

Bu çalışmanın amacı, Türkiye Güreş Federasyonuna bağlı merkez hakem komitesi bünyesindeki Uluslar arası ve Milli güreş hakemlerinin psikolojik ihtiyaç düzeylerinin incelenmesidir.

İhtiyaçlar genelde fizyolojik ve psikolojik içeriklidir. Psikolojik ihtiyaçların karşılanması ve doyurulması fizyolojik ihtiyaçlara bağlıdır (Cüceloğlu, 1992).

Psikolojik ihtiyaçlar arasında; sevme ve sevilme, saygı ve takdir beklentisi içerisinde bulunma ve en önemlisi de kendini gerçekleştirme ihtiyacıdır. Kendini gerçekleştirme ihtiyacı psikolojik ihtiyaçlar içerisinde en önemlisidir. Kendini gerçekleştiren insan psikolojik bakımdan sağlıklı ve uyumlu insandır. Ve bu insanın özellikleri arasında; gerçeği olduğu gibi algılayabilme, içten geldiği gibi davranabilme, bir probleme dönük olma, kendine yeterli olma çevreden bağımsız olma, takdir edilme, insanlıkla özdeşleşme, demokratik bir karakter yapısına sahip olma, sosyal kalıplaşmaya direniş olarak sayılabilir (Kuzgun, 1986).

Gibson ve Chandler'a göre (1988), farklı insanların farklı yoğunlukta, farklı ihtiyaçları vardır. Bu ihtiyaçlar zaman ve çevresel faktörlerle değişir. Bu nedenle, iki farklı insan aynı ortamda tamamıyla farklı davranabilirler.

Temel ihtiyaçların gerçek doğası ve onların davranışa etkisi, ihtiyacı teorik bir kavram olarak düşünmemize yol açabilir. Bu durum organizmada sık sık olan değişiklik, bir tür enerji ya da hemostatik dengeyi bozan bir rahatsızlık olarak yorumlanabilir. Bu fizyolojik durum ya da uyarıcı, uygun bir güdüyle destekleninceye kadar davranışı başlatan dürtünün kaynağını oluşturur. Bütün psiko-sosyal ihtiyaçlar ve özellikle bütün insan ihtiyaçları genellikle temel ihtiyaçlar olarak adlandırılırlar (Eysenck, ve Arkadaşları. 1972).

Özerklik kuramı, insan davranışlarının üç temel ihtiyaç tarafından idare edildiğini ileri sürmektedir. Birincisi; bireyi ilgilendiren konular üzerinde kendi seçimlerini yapma anlamına gelen "otonomi-özerklik" ihtiyacı, ikincisi; yeteneklerinizi kullanma ve onları geliştirme anlamına gelen "yeterlilik" ihtiyacı ve üçüncüsü; diğer insanlarla birleşme ve sosyal yönden değerli hissetme demek olan "ilişki" ihtiyacıdır (Ryan and Deci, 2000).

Fizyolojik İhtiyaçlar

Bazı fizyolojik ihtiyaçlar varlıkların dengesidir. Örneğin vücut, kan ve doku dengesini sağlamak için vücuda besin ve su girişi ile birlikte tuz, şeker, protein ve bunun gibi diğer maddelerin üretimini yapacak faaliyetlere başlar. Son derece ve tehlikeli bir şekilde açlığı olan bir kişi için yiyecek hariç diğer şeylerin önemi yoktur.

Güvenlik İhtiyacı

Güvenlik ihtiyacı, gelecekte önemli olmaya başlayacak bir ihtiyaçtır. Güvenlik ihtiyacı, sağlamlık, koruma, yapı, düzen, kanun, sınırlar, korku ve endişeden yoksunluğu kapsamaktadır. Güvenlik ihtiyacı, bir çocuğun tepkileri, bağırmaları, ağlaması, feryat etmesi ve şiddetli olarak sarsılması, kaba bir şekilde ele alınması, yüksek gürültü yada parlak ışık tarafından korkutulması yada ailesi tarafından yeterince desteklenmediği durumlarda görülür.

Ait Olma ve Sevgi İhtiyacı

İnsanlar fizyolojik ve güvenlik ihtiyaçlarını iyi bir şekilde karşıladıkları zaman aile, arkadaş, sevgili, eş ve çocuklar ile ilişkilerini şefkatli olarak başarmak için büyük çaba sarf edeceklerdir. İnsanların ait olma ve sevgi ihtiyaçları; onların bütün ihtiyaçlarının temelini oluşturur. İnsanlar ait olma ihtiyacını, ev ve ailenin bir parçası, bir arkadaşlar ve komşular halkası, çalışma arkadaşlarından bir grup olarak hissederler. İnsanlar geçici yada yeni gelen olmak yerine bir yere ait olmayı isterler.

Kendini Gerçekleştirme İhtiyacı

Bu dört temel ihtiyaç eksiksiz olarak doyurulduğu zaman artan kendini gerçekleştirme ihtiyacı doğar. Yani bireyler bireysel olarak yapmak istediklerini yaptıkça geliştirecekler. Bir müzisyen beste yapmak zorunda, bir ressam resim yapmak zorunda, bir şair şiir yazmak zorunda kısacası insanlar yapmak zorunda olduklarını yapabilmelidirler. Kendini gerçekleştirme kişiden kişiye çok özel anlamları içerir.

Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine sonradan iki basamak daha ilave edilmiştir. Bunlar bilme/tanıma ve estetik ihtiyaçlardır. Bilme/tanıma ihtiyacı insanı anlamlı hale getiren ihtiyaçtır. Zira insan en azından olup biteni öğrenmek ister. Bu isteklerde insanı araştırmaya, okumaya ve öğrenmeye sevk eder. Estetik ihtiyaçta ise, insanın güzel olan şeyleri sevmesi ve insanın temel ihtiyaçlardan sonra güzelliğe önem vermesi ve bunlardan büyük haz alması estetik ihtiyaç kavramı ile açıklanabilir. Bu ihtiyaç insanları kötülükten, çirkinlikten ve vurdumduymazlıktan uzaklaştırır.

Özerklik kuramı (Self-Determination)

Özerklik kuramı diğer kuramlardan farklı olarak ihtiyaçları (insanı davranışa yönlendiren nedenler) açıklar ve bunu insan yaşamının doğasında olan temel psikolojik ihtiyaçların gerçek olduğunu varsayarak yapar. Bu kuram öncelikle özerklik, ilişki ve yeterlik gibi doğuştan gelen ihtiyaçlara odaklanır. Yeterlik yapılması gereken eylemlerin uygulanmasında nasıl etkin olunacağını ortaya koyar. İlişki ihtiyacı, bir kişinin çevresindeki diğer kişilerle yakın ilişkiler kurmasını ve kurulan bu yakın ilişkilerin tatmin edici olması üzerinde durur. Birey insanlarla ilişki kurarken kendini güvende hissetmesi ve sosyal ilişkilerinde diğerlerinden bağımsız olmayı arzulamaktadır.

Birey diğer insanlarla kurduğu ilişkilerde kendi durumunu göz önünde bulundurarak ilişkilere başlamak istemeyi ve ilişkinin kontrolünü kendi elinde tutmak istemektedir (Deci, ve Arkadaşları, 1991).

Özerklik kuramını temelinde yeterlik, ilişki ve özerklik gereksinimlerinin nasıl karşılanacağı ile ilgili nitelikler ortaya koyulur. Diğer yandan birey yeni başlayacağı ilişkilerde kendi özerkliğini ortaya çıkarma, yeni başlayacağı işlerde kendi kendine yeterliğini artırmayı öğrenme durumları bireyin kendisini belirlemesi ile ilgilidir. Dolayısıyla bütün bu aşamalar özerklik kuramı ile açıklanabilir (Deci ve Arkadaşları, 1996).

MATERYAL METOD

Araştırmanın amacı; Türkiye Güreş federasyonuna bağlı güreş hakemlerinin psikolojik ihtiyaçlarını belirleyebilmek.

Araştırmanın evrenini; Türkiye'nin farklı bölgelerinde görev yapan 146 Milli, 54 Uluslar arası hakem oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini; Farklı bölgelerde ulaşılabilen 32 Milli, 39 Uluslar arası hakem oluşturmaktadır.

Araştırma tarama modelindedir. İlk olarak araştırmanın amacına ilişkin mevcut bilgiler, literatürün taranmasıyla sistematik bir şekilde verilmiştir. Böylece konu hakkında teorik bir çerçeve oluşturulmuştur. İkinci olarak araştırmanın amacına ulaşmak için Deci ve Ryan (2000) tarafından geliştirilen, Kesici, Üre ve ark.(2002) tarafından Türkçe'ye uyarlaması yapılan Temel Psikolojik İhtiyaçlar Ölçeği kullanılarak tesadüfi örneklem yoluyla farklı bölgelerde bulunan 32 milli, 39 Uluslar arası hakeme uygulanmıştır.

Bireyin temel olan psikolojik ihtiyaçlarını saptamak amacıyla Türkçeye uyarlanan bu ölçeğin orijinal formunda 21 ifade bulunmaktadır. Bu ölçeğin her bir maddesinde bireyin gereksinim duyduğu alanlarla ilgilidir. Ölçek üç alt boyuttan oluşmaktadır. Bireyin bir boyuta giren maddelerden aldığı puanlar toplanarak, her bir birey için 3 alt boyutta ölçek puanı elde edilmektedir. Bu üç boyut sırasıyla: A) Özerklik İhtiyacı B) Yeterlik İhtiyacı C) İlişki ihtiyaçlarıdır(Deci, Ryan, 2000).

Verilerin çözümlenmesinde tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır. Ayrıca; Güreş hakemlerinin kategori değişkenine göre temel psikolojik ihtiyaçlarına t Testi uygulanırken, hakemlik yılı ve yaş değişkenlerine göre temel psikolojik ihtiyaçlara da One Way (tek yönlü varyans analizi) testi kullanılmış gruplar arası farkları belirleyebilmek içinde tukey testi kullanılarak manidarlık (P) 0,05 alınmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde ve hesaplanmış değerlerin bulunmasında SPSS (Statistical package for social sciences) paket programı kullanılmış ve ölçeğin güvenilirlik katsayısı özerklik için (Cronbach Alpha) 0.73, yeterlik için 0.60, ilişki için 0.73 bulunmuştur.

BULGULAR

Tablo 1. Uluslar arası ve Milli Güreş Hakemlerinin Kategori Değişkenine Göre Temel Psikolojik İhtiyaçlarının T Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

		N	Ortalama	Std. Sapma	t	P
Özerklik	Uluslar arası hakem	39	22,7436	2,7020	-1,123	0,265
	Milli hakem	32	23,4688	2,7118		
Yeterlik	Uluslar arası hakem	39	19,8462	2,4337	-0,139	0,890
	Milli hakem	32	19,9375	3,1206		
İlişki	Uluslar arası hakem	39	25,7179	2,2936	-1,559	0,012*
	Milli hakem	32	26,5625	2,2424		

Tablo 1'de görüldüğü gibi; Uluslar arası ve milli güreş hakemlerinin kategori Değişkenine Göre Temel psikolojik ihtiyaçlarının t testi karşılaştırılmasını gösteren dağılım incelendiğinde; kategori değişkeni ile özerklik ihtiyaçları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. [t değeri = -1,123 P=0,265>.05]. Fakat Uluslar arası hakemlerin özerklik ihtiyaçlarının ortalaması (\bar{X} =22,7436) iken milli hakemlerin özerklik ihtiyaçlarının ortalaması da (\bar{X} =23,4688) dir. Bu da bize Milli hakemler, Uluslar arası hakemlere göre kendilerini daha fazla özerk hissettikleri ortaya çıkmıştır.

Kategori değişkeni ile yeterlik ihtiyaçları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. [t değeri = -0,139 P=0,890>.05]. Fakat uluslar arası hakemlerin yeterlik ihtiyaçlarının ortalaması (\bar{X} =19,8462) iken milli hakemlerin yeterlik ihtiyaçlarının ortalaması da (\bar{X} =19,9375) dir. Bu da bize Milli hakemlerin, Uluslar arası hakemlere göre kendilerini daha fazla yeterli hissettikleri ortaya çıkmıştır.

Kategori ile ilişki ihtiyaçları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. [t değeri = -1,559 P=0,012<.05]. Uluslar arası hakemlerin ilişki ihtiyaçlarının ortalaması (\bar{X} =25,7179) iken milli hakemlerin ilişki ihtiyaçlarının ortalaması da (\bar{X} =26,5625) dir. Bu da bize milli hakemlerin, Uluslar arası hakemlere göre ilişki düzeylerinin yüksek olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Tablo 2. Hakemlerin Yıl Değişkenine Göre özerklik ihtiyacının One-Way Anova Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

	Varyans kaynağı	KT	Sd	KO	F	P
4-13 yıl	Gruplar arası	30,333	2	15,167	2,129	0,017*
14-23 yıl	Grup içi	484,315	68	7,122		
24-32 yıl						

Tablo 2’de görüldüğü gibi; Uluslar arası ve milli güreş hakemlerinin yıl değişkenine göre temel psikolojik ihtiyaçlardan özerklik ihtiyacının one-way anova testi karşılaştırılmasını gösteren dağılım incelendiğinde; yıl değişkeni ile özerklik ihtiyacı arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. [F değeri =2,129 P=0,017 < .05].

Tablo 3 Hakemlerin Yıl Değişkenine Göre özerklik ihtiyacının Tukey Testi ile Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

	Yıl değişkenleri	Ortalamalar farkı	P
4-13 yıl	14-23 yıl	0,6597	0,599
	24-32 yıl	2,0327	0,011*
14-23 yıl	4-13 yıl	0,6597	0,599
	24-32 yıl	1,3730	0,377
24-32 yıl	4-13 yıl	2,0327	0,011*
	14-23 yıl	1,3730	0,377

Tablo 3 ‘de görüldüğü gibi; Uluslar arası ve milli güreş hakemlerinin yıl değişkenine göre temel psikolojik ihtiyaçlardan özerklik ihtiyacı tukey testi ile analiz edilmiş bu analiz sonucunda; 4-13 yıl arasında olana hakemlerin 24-32 yıl arasında olan hakemlere göre özerklik ihtiyacının yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Tablo 4. Hakemlerin Yıl Değişkenine Göre yeterlik ihtiyacının One-Way Anova Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

	Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P
4-13 yıl	Gruplar arası	64,124	2	32,062	4,709	0,012*
14-23 yıl	Grup içi	462,975	68	6,808		
24-32 yıl						

Tablo 4’de görüldüğü gibi; Uluslar arası ve milli güreş hakemlerinin yıl değişkenine göre temel psikolojik ihtiyaçlardan yeterlik ihtiyacının one-way anova testi karşılaştırılmasını gösteren dağılım incelendiğinde; yıl değişkeni ile yeterlik ihtiyacı arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. [F değeri =4,709 P=0,012 < .05].

Tablo 5. Hakemlerin Yıl Değişkenine Göre yeterli ihtiyacının Tukey Testi ile Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

	Yıl değişkenleri	Ortalamalar farkı	P
4-13 yıl	14-23 yıl	1,3361	0,118
	24-32 yıl	2,7647	0,017*
14-23 yıl	4-13 yıl	1,3361	0,118
	24-32 yıl	1,4286	0,332
24-32 yıl	4-13 yıl	2,7647	0,017*
	14-23 yıl	1,4286	0,332

Tablo 5 'de görüldüğü gibi; Uluslar arası ve milli güreş hakemlerinin yıl değişkenine göre temel psikolojik ihtiyaçlardan yeterli ihtiyacı tukey testi ile analiz edilmiş bu analiz sonucunda; 4-13 yıl arasında olana hakemlerin 24-32 yıl arasında olan hakemlere göre yeterli ihtiyacının yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Tablo 6. Hakemlerin Yıl Değişkenine Göre İlişki ihtiyacının One-Way Anova Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

	Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P
4-13 yıl 14-23 yıl 24-32 yıl	Gruplar arası	25,749	2	12,874	2,556	0,049*
	Grup içi	342,561	68	5,038		

Tablo 6'da görüldüğü gibi; Uluslar arası ve milli güreş hakemlerinin yıl değişkenine göre temel psikolojik ihtiyaçlardan ilişki ihtiyacının one-way anova testi karşılaştırılmasını gösteren dağılım incelendiğinde; yıl değişkeni ile ilişki ihtiyacı arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. [F değeri =2,556 P=0,048 < .05].

Tablo 7. Hakemlerin Yıl Değişkenine Göre ilişki ihtiyacının Tukey Testi ile Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

	Yıl değişkenleri	Ortalamalar farkı	P
4-13 yıl	14-23 yıl	0,5438	0,606
	24-32 yıl	1,3922	0,230
14-23 yıl	4-13 yıl	0,5483	0,606
	24-32 yıl	1,9405	0,049*
24-32 yıl	4-13 yıl	1,3922	0,230
	14-23 yıl	1,9405	0,049*

Tablo 7 'de görüldüğü gibi; Uluslar arası ve milli güreş hakemlerinin yıl değişkenine göre temel psikolojik ihtiyaçlardan ilişki ihtiyacı tukey testi ile analiz edilmiş bu analiz sonucunda; 14-23 yıl arasında olana

hakemlerin 24-32 yıl arasında olan hakemlere göre ilişki ihtiyacının yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Tablo 8. Hakemlerin Yaş Değişkenine Göre özerklik ihtiyacının One-Way Anova Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

	Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P
24-36 yaş	Gruplar arası	4,858	2	2,429	0,324	0,724
37-49 yaş						
50-61 yaş	Grup içi	509,790	68	7,497		

Tablo 8'de görüldüğü gibi; Uluslar arası ve milli güreş hakemlerinin yaş değişkenine göre temel psikolojik ihtiyaçlardan özerklik ihtiyacının one-way anova testi karşılaştırılmasını gösteren dağılım incelendiğinde; yaş değişkeni ile özerklik ihtiyacı arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. [F değeri =0,324 P=0,724 > .05].

Tablo 9. Hakemlerin Yaş Değişkenine Göre yeterlik ihtiyacının One-Way Anova Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

	Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P
24-36 yaş	Gruplar arası	16,228	2	8,114	1,080	0,045*
37-49 yaş						
50-61 yaş	Grup içi	510,87 1	68	7,513		

Tablo 9'da görüldüğü gibi; Uluslar arası ve milli güreş hakemlerinin yaş değişkenine göre temel psikolojik ihtiyaçlardan yeterlik ihtiyacının one-way anova testi karşılaştırılmasını gösteren dağılım incelendiğinde; yaş değişkeni ile yeterlik ihtiyacı arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. [F değeri =1,080 P=0,045 < .05].

Tablo 10. Hakemlerin Yaş Değişkenine Göre Yeterlik ihtiyacının Tukey Testi ile Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

	Yaş değişkenleri	Ortalamalar farkı	P
24-36 yaş	37-49 yaş	0,1131	0,986
	50-61 yaş	1,2051	0,423
37-49 yaş	24-36 yaş	0,1131	0,986
	50-61 yaş	1,3182	0,033*
50-61 yaş	24-36 yaş	1,2051	0,423
	37-49 yaş	1,3182	0,033*

Tablo 10 'da görüldüğü gibi; Uluslar arası ve milli güreş hakemlerinin yaş değişkenine göre temel psikolojik ihtiyaçlardan yeterlik ihtiyacı tukey testi ile analiz edilmiş bu analiz sonucunda; 37-49 yaş arasında olana hakemlerin 50-61 yaş arasında olan hakemlere göre yeterlik ihtiyacının yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Tablo 11 Hakemlerin Yaş Değişkenine Göre İlişki ihtiyacının One-Way Anova Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

	Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P
24-36 yaş	Gruplar arası	7,085	2	3,542	0,667	0,517
37-49 yaş						
50-61 yaş	Grup içi	361,225	68	5,312		

Tablo 11’de görüldüğü gibi; Uluslar arası ve milli güreş hakemlerinin yaş değişkenine göre temel psikolojik ihtiyaçlardan ilişki ihtiyacının one-way anova testi karşılaştırılmasını gösteren dağılım incelendiğinde; yaş değişkeni ile ilişki ihtiyacı arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. [F değeri =0,667 P=0,517 > .05].

TARTIŞMA ve SONUÇ

Uluslar arası ve milli güreş hakemlerinin kategori değişkeni ile özerklik ihtiyaçları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. ($P>.05$). Fakat Uluslar arası hakemlerin özerklik ihtiyaçlarının ortalaması ($\bar{X}=22,7436$) iken milli hakemlerin özerklik ihtiyaçlarının ortalaması da ($\bar{X}=23,4688$) dir. Bu fark ta bize Uluslar arası hakemlerin milli hakemlere göre kendilerini daha fazla özerk hissettiklerini ortaya çıkarmaktadır. Uluslar arası hakemler gerek yıl gerekse kategori olarak daha fazla müsabakaya katıldıklarından dolayı kendilerini daha özerk hissedebilmektedirler. Bilge(1990), değişik branşlardaki sporcuların psikolojik ihtiyaçlarını tespit etmek amacıyla çalışma yapmış, sonuç olarak; Milli sporcularla milli olmayan sporcuların özerklik ihtiyaçları bakımından farkının olmadığını tespit etmiştir. Bu bulgu çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Kategori değişkeni ile yeterlik ihtiyaçları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. ($P>.05$). Fakat Uluslar arası hakemlerin yeterlik ihtiyaçlarının ortalaması ($\bar{X}=19,8462$) iken milli hakemlerin yeterlik ihtiyaçlarının ortalaması da ($\bar{X}=19,9375$) dir. Milli hakemler Uluslar arası hakemlere göre kendilerini daha yeterli hissedebilmektedirler.

Kategori ile ilişki ihtiyaçları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. ($P<.05$). Uluslar arası hakemlerin ilişki ihtiyaçlarının ortalaması ($\bar{X}=25,7179$) iken milli hakemlerin ilişki ihtiyaçlarının ortalaması da ($\bar{X}=26,5625$) dir. Bu da bize Uluslar arası hakemlerin milli hakemlere göre ilişki düzeylerinin yüksek olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Uluslar arası ve milli güreş hakemlerinin yıl değişkenine göre temel psikolojik ihtiyaçlardan özerklik ihtiyacı arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. ($P<.05$). Bu farklılık sonucunda: 4-13 yıl arasında olan hakemlerin, 24-32 yıl arasında olan hakemlere göre özerklik ihtiyacının yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Uluslar arası hakemlerin milli hakemlere göre daha fazla maç yönetmelerinden ve önemli müsabakalarda görevlendirilmelerinden dolayı kendilerini daha özerk hissetmektedirler.

Uluslar arası ve milli güreş hakemlerinin yıl değişkenine göre temel psikolojik ihtiyaçlardan yeterlik ihtiyacı arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. ($P<.05$). bu farklılık sonucunda; 4-13 yıl arasında olan hakemlerin 24-32 yıl arasında olan hakemlere göre yeterlik ihtiyacının yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Uluslar arası hakemlerin milli hakemlere göre daha deneyimli, daha uzun süre maç yönetmelerinden dolayı kendilerini yeterli hissetmektedirler.

Uluslar arası ve milli güreş hakemlerinin yıl değişkenine göre temel psikolojik ihtiyaçlardan ilişki ihtiyacı arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. ($P<.05$). bu farklılık; 14-23 yıl arasında olana hakemlerin 24-32 yıl arasında olan hakemlere göre ilişki ihtiyacının yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Uluslar arası hakemlerin milli hakemlere göre farklı olarak yurt dışındaki organizasyonlarda ve daha önemli

müsabakalarda maç yönetmelerinden, yabancılarla diyalog kurmalarından dolayı ilişki düzeyleri yüksek çıkmıştır.

Uluslar arası ve milli güreş hakemlerinin yaş değişkenine göre temel psikolojik ihtiyaçlardan özerklik ihtiyacı arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. ($P > .05$).

Uluslar arası ve milli güreş hakemlerinin yaş değişkenine göre temel psikolojik ihtiyaçlardan yeterlik ihtiyacı arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. ($P < .05$). bu farklılık sonucunda; 37-49 yaş arasında olan hakemlerin 50-61 yaş arasında olan hakemlere göre yeterlik ihtiyacının yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Buna göre 50-61 yaş arasındaki hakemlerin 37-49 yaş arası hakemlere göre daha deneyimli ve olgun olmalarından dolayı kendilerini daha yeterli hissetmektedirler.

Uluslar arası ve milli güreş hakemlerinin yaş değişkenine göre temel psikolojik ihtiyaçlardan ilişki ihtiyacı arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. ($P > .05$). Atalay (1995) Toplumun her kesiminden bireylere yaptığı çalışmada 18-27 yaş grubuna ait bireylerin ilişki ihtiyaçlarının yüksek olduğu sonucunu vermektedir.

KAYNAKLAR

- Atalay, F. (1994). Yuva Öğretmenlerinin Psikolojik İhtiyaç Örüntüleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Aytaç, S. (1997). Çalışma Yaşamında Kariyer: Yönetimi Planlaması Geliştirilmesi Sorunları. Epsilon Yayınları, İstanbul:
- Bilge, F. (1990). 'Sporcuların Psikolojik İhtiyaçları'. Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Cüceloğlu, D. (1992). İnsan ve Davranışı, Remzi Kitabevi, İstanbul
- Deci, E. L., Vallerand, R.J., Pelletier, L.G., ve Ryan, R. M.(1991). "Motivation And Education: The Self-Determination Perspective," Educational Psychologist, 26(3 & 4).
- Deci, E. L., Ryan, R. M., & Williams, G. C. (1996). "Need satisfaction and the self-regulation of learning". Learning and Individual Differences,
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. Psychological Inquiry,
- Eysenck, H. J.,W. Arnold, R. Meili. (1972) Encyclopedia of Psychology. Fontana/Collins.
- Gibson, T.J.; Chandler, A.L. (1988). Educational Psychology. New York: Alyn & Bacon Inc.
- Kesici, Ş., Üre Ö., Bozgeyikli, H., Sünbül, A., M. (2003) "Temel psikolojik ihtiyaçlar ölçeğinin geçerlik ve güvenirliği" VII. Ulusal PDR Kongresi Bildiri Özetleri Kitabı, Malatya
- Kuzgun, Y. (1988). Psikolojik İhtiyaçların Orta Öğretim Başarı Puanları ve Öğrenci Seçme sınavı Puanları ile İlişkisi. Psikoloji Dergisi, Cilt VII, Sayı 22.
- Ryan, R. M. ; E. L., Deci (2000). "Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being". American Psychologist, 55, 68-78.
- Wells, M. (1990). "Gender Differences in the Personality Variables of Needs for Achievement and Need for Affiliation: A New Approach to Measurement" Dissertation Abstracts Online.